

«Оқшом»га
хатларИШЧИ
СЎЗИ

Матбуот саҳифаларида, газета ва журналларда бир неча мартаба 2-поябзал фабрикаси ишлаб чиқарётган махсулот сифати ёмон эканлиги тасдиқланган эди. Бундай ахвол сабабини ишлаб чиқаришда эски асбоб ва ускуналар мавжуд эканлиги, техника тарққлиги бу ерда ҳали орқда қолганили билан изоҳлаш эди.

Фабрикада янги йилларда янги ишлаб чиқариш ускуналари ва машиналари билан жиҳозланди, аммо махсулотнинг сифати ҳали ҳам ўша, яхши эмас. Чамаси фабрикада ишлаб чиқарилаётган махсулотлар сифати ёмон эканлигининг сабабини дирекция, партия ва касба союз ташкилотлари ҳали ҳам топа олмаган йў.

Менмача, бунинг асосий сабаби — бу ерда инсон омилга ишчиларга нисбатан ҳақиқий ғамхўрлик йўқлигида. Инсон омилни ҳал қилувчи омил эканлигини унутиб қўйилган. Шунинг учун ҳам бу ерда кадрлар тез-тез ишдан бўшаб кетадилар. Фабрикада ишчининг қадри-қиммати қандай эканлиги ҳақида узокча бормай ҳаётим миқёсида кўрсатмоқчиман.

Мен фабрикада 19 йилдан бери оқшом ишчи бўлиб ишлайман. Поябзал таёрлаш 4-цехида поябзал қопқига тортиш жараёнида ўз планини 103—110 процентга бажараман.

Бу ерда фақат планини ортири билан бажарилган бўлди. Аммо плани бажаришда инсон омилни, ишга нисбатан махсулотнинг ошириш масалаларига фабрикада етарлича эътибор берилмапти.

Бундан 3 йил олдин бир ой касалхонада ётдим. Ўз қадрига ўзим ҳафа бўлдим. Корхонадан ҳеч ким келмади. Яқинда—1988 йил октябр, ноябр ва декабр ойларида шахар касалхонасининг 2-хирургия бўлимида операция бўлиб, 2 ойдан кўпроқ оғир аҳволда ётдим. Бу даврда акаларим, қариндош-уруғлар, аралар ғамхўрлигини кўп кўрдим! Аммо ишонамдан биронта ходим ўз оқай аҳволда деб хабар ҳам олмади!

Менинг рафиқан Феруза Султонова ишонамга бориб, 4 бола бор. Улар ҳали ҳш, уларга ердам керак, деса касба союз комитети етакчиси Талиб Жўраев директорга кириб эди. Директор Леонид Гиталин эса бизда ердан, пули йўқ, деб қўйди. 4 ойлик ёш боласи билан рафиқаннинг овера қилиб, ҳатто арасини ўқимасдан кабинетидан чиқариб юборишди.

Ишлаётган цехимда бўлса, цех бошлиғи эринг қачон ишга чиқди, планимиз орқада-ку, деб хат қилишди. Шу пайт 4-цех мастери Наби Абдураҳмонов менинг рафиқанни ёш боласи билан кўриб, раҳим келдики ўз ёнidan 40 сўм пул бериб юборишди. Корхонада ишчиға эътибор шунки!

Ақром СУЛТОНОВ.

МУҲИМ
МУАММО

Сизларга биринчи мартаба ёзишм. Шахримизда жуда кўп кўркам ва гўзал бинолар қад кўтарди. Ўғри, ҳаммамиз ҳам шахримизнинг чиройли бўлишини истаймиз. Лекин, биз бир одамлар бунга қандай бўладилар, нега дейсизми!

Мана, масалан, кўрувчиларин оилалик. Улар одамларга қулай уйлар қўриб, олиш ололмайдилар. Бу ахш! Аммо биздан троуларин бузиб, троуларин ўрнатиш жараёнида жонли табиятин барбод қилдишлар. Шундай кетишда, менимча, 2000-йилга бориб шахар табияти асте-секин йўқолиб кетадик!

Мисол учун Чилонзор райониин оилалик. Олдин одамлар ишдан хориб, толиб келишганлариде маза қилиб, қўчада сайр қилишга чиқариб эди. Эндики йўлар қазиб ташланган, кечки пайт айланишга чиқишга ҳам чўчишсан, киши!

Шунинг учун она-табиагин сақлаш, қўриладиган бинолар ўрнидан до-дархатларин асраш ҳақида ўйлайлик.

Мавлуда СОЛИХОВА.

БИР қарашда табиатиин эшитилган, унинг устига ишлаб чиқаришга хос бўлмаган бундай шахарча қарда ва қандай экан? Ажабланманг. Шахримиздаги чарм-галантерея ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасига таширф буюрсангиз, ҳар бир цехда бу манзарани учратасиз.

Бирлашмадаги мавжуд 9 та цехда 3000 киши меҳнат қилади. Ишчиларнинг ҳар бири ўз зиммаларидаги вазифаларини ортиги билан бажаришда бир-бирларидан қўлишмайди. Республика-миздаги ўнлаб йирик корхоналар қаторида мазкур бирлашма ҳам шу йилдан бошлаб ҳўжалик ҳисобининг иккинчи моделига ўтиб иш бошлади. Ҳўжалик юртишининг дастлабки йилида бирлашма қўлга киритган ютуқлари оз бўлган йўқ. Ишчиларнинг ўз ишларига нисбатан ортиган қизиқиши, иш ҳақларидаги ўзгартиш, малакаларини ошириш нафақат меҳнат унмдорлигининг юқалишига, балки корхонада қўнимсизлик муаммосини узиб-кесил ҳал қилишнинг ёрдам берди. Бирлашма бош директори С. К. Саидқаримовнинг таъкидлашча, коллектив ўтган йилни пландан таққари 200 минг сўмлик махсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлган.

Кундалик ахтиёж учун зарур бўлган

турли хил сўмчалар, чамадон, дипломат, қўлоқлар, рюкзак, спорт буюмлари ва жиҳозлари, жами бўлиб 300 хил ассортиментни ташкил этади. Ишчиларнинг 45 фоизи шахсий тамга билан махсулот тайёрлайоти. Охири уч йил мобайнида бирор марта рекламация олинмади. Муҳими, бирлашма илгича иқтисодий шароитда зарур бўл-

ган 1200 минг сўм фойдани олишга эришди. Бундай ютуқларнинг замирида эса инсон омилга эътибор, ишчилар учун яратилаётган қўлайликлар туради, албатта.

Эрта тонгдан ишга келган ишчи энг аввало корхона томонидан ташкил этилган наҳорчи овқат билан тамадди қилиб олади. Тушлик пайтида алоҳида алоҳида қўрилган европачами ёки мил-

лий ошхонада истаган таомини бўлиб овқатланиши мумкин. Таомларнинг кундалик нархи эса 60 тишини ташкил қилади. Унинг ҳам 20 тишини касба союз томонидан тўланади. Демак, ишчи бир кунда 40 тиинга бемалол кунгилдалик овқатланиши мумкин.

Ишчиларнинг дастгоҳлари билан ёнма-ён барпо этилган эртақлар шахри эса қурилиш архитектурасининг ниҳоятда нафислиги, файзлиги билан толиқиб турган ишчининг бир зум бўлсада чарчаган асабларини «даволайди». Австрия қанарейкалари, аквариумдаги жылвагар баллиқлар, телевизор, магнитофон, де-ворларга акси туширилган ажойиб санъат асарлари, буларнинг ҳаммаси киши дилига ором бағишлайди.

Икки йил аввал ишга туширилган аёллар манший комплекси эса ишдан

кейин ҳамиша хотин-қизлар хизматида. Улар мазкур комплексида соч қуриш хонаси, душхона ва сауна сингари хоналардан фойдаланадилар. Яқин кунларда эса корхонада эркаклар манший комплекси ишга тушириш арасида. Бирлашманинг қурилиш бўлими бундга келтирилган хизмат комплексида ишчилар бошланаётган касаллиқнинг ол-

дини олишлари мумкин. Бу комплекс турли хилдаги замонавий медицина даволаш анжомларига эга бўлиб, ишчилар врач йўлланмаси билан бу ерда шифо топадилар. Бирлашма-медицина санитария қисмининг бош врач Дило-рон Камолхўжаеванинг келтирилган фактига кўра, ўтган йилнинг сўнги икки кварталда касаллик варақлари 0,25 процентга камайган. Бу ҳам катта натижа, албатта.

февраль кунлари президентларнинг учрашувида қатнашиш имкониятига эга эмаслигини айтиди. Чунки бу вақтда улар Гаагадаги халқаро суд мажлисида иштирок этишлари шарт. Мазкур суд мажлисида ана шу мамлакатлар ўртасидаги территориал можиоро ҳал этилади. Гватемала президенти регион давлатлари бошлиқларининг учрашуви алоҳида ўтказилади, деб ишонч билдириди. У Марказий Америкадаги беш мамлакат президентлари «хўзир-даёқ кенгашининг янги муддатлари тўғрисида» деярли келишиб олдилар», деди.

Коста-Рика мулоқот 13—14 февралга қўйрилишга қарши эмаслиги бу ерда маълум бўлди. Никарагуа ва Гондурас хўзирги пайтда мазкур масала ҳуусида расмий равишда фикр билдирмади.

МАДРИД. Жаҳонга машҳур испан расоми Сальвадор Дали бугун Испаниянинг Фигерас шахри касалхонасида 85 ёшида вафот этди. У XX аср балиғи маданиятида Габарда 30 йилдан айнаса кенг тарқалган авангардчилик ҳаракати — сюрреализм оқимининг йирик вакили эди.

Унинг «Унутилмас хотира», «Енаётган жанра», «Гражданилар уруши хавфини олдиндан сезиш» полотнолари жуда машҳур асарлардан ҳисобланади.

Сальвадор Дали Испания ва Франция санъат академияларининг аъзоси эди. У кўплаб китоблар, кино-сценарийлар муаллифидир. Жаҳоннинг жуда кўп мамлакатларида, шу жумладан, яқинда Совет Итти-

фетида унинг асарлари кўргазмаси бўлиб ўган эди.

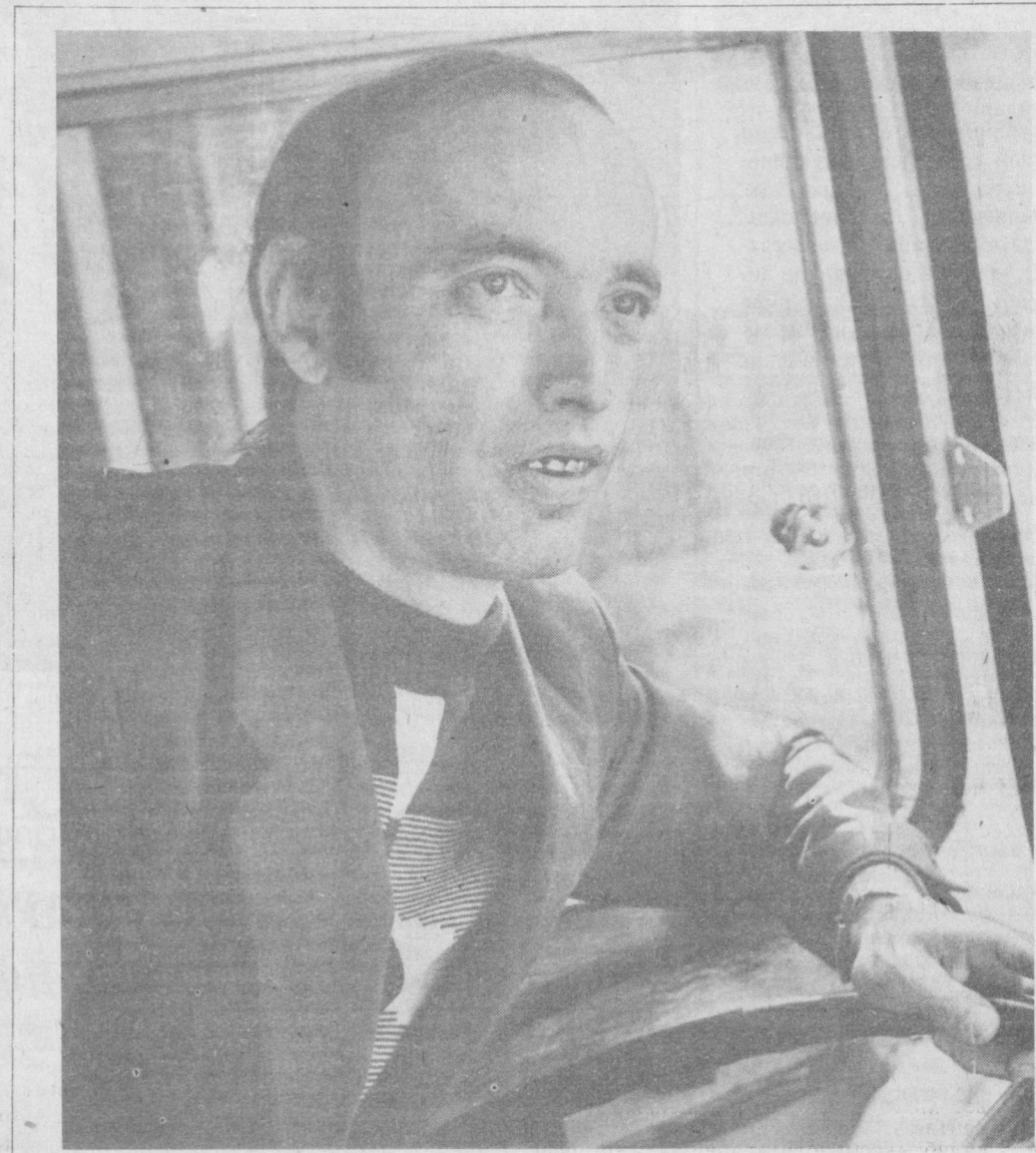
ЛОНДОН. Яншанба кунин Англия жанубига Букингемшир графлиги территориясида машқ уччилари чоғида иккита енгил самолёт тўқнашиб етди ва ерга қулаб тушди. Пресс ассоциясининг аналитикининг хабар беришич, самолётларнинг экипажлари оғир аҳволда касалхонага олиб борилди.

ҚОҲИРА. 19 кунларда Исроилда Шами ҳукумати-нинг иқтисодий сисбатига қарши умумийлик норозилик кампанияси бўлмоқда. Минглаб иронликлар ишчилар, зямтичлар, студентлар, писонерлар, ишчилар яншаба кунин бош министр йоргоҳи томон йўл олдилар. Намойиш қатнашчилар мамлакат бошдан есираётган иқтисодий танчик оғирликларини уларнинг елка-ларига ағдариш ниятидан воз кечишини талаб қилиб, «Ликуд» парияси ўнг блоки раҳбарини мураккаб этдилар. Исроил молия министрини таъин этган план жуда катта норозилик тўқнашини келтириб чиқарди. Бу планда иллий валютани алмаштириш йўли билан экономини соғломлаштириш, озиқ-овқат махсулотларини ишлаб чиқаришга ва социал ахтиёжларга давлат дотацияларини қисқартириш кўзда тутилди. Ҳужжатда белгиланган йўлда дастлабки қадамлар эс асосий озиқ-овқат товлари ва бир қанча хизма турлари нархлари кескин — 26 процент кўпайишга олиб келди.

(ТАСС).

Корхонада эртақлар шахарчаси

ИНСОН ОМИЛИГА БЎЛГАН ЭЪТИБОР ҚОҒОЗДА ЭМАС, АМАЛДА ҚАРОР ТОПМОҚДА

Валерий Гриньохининг 1-троллейбус депосига келганига 12 йил бўлди. Шу вақт давомида у шогирдликдан тажрибали ҳайдовчиға даражасига етди. 14-маршутда қатновчи йўловчилар ҳўшқўмонлиға ҳайдовчиининг хизматида минатдорлар.

СУРАТДА: В. Гриньох.

М. Нуриддинов фотоси.

ОММАВИЙ—
МУДОФАА
ИШЛАРИ
ОЙЛИГИ

Республикада Совет Қуролли Кучларининг 71 йиллигига бағишланган оммавий-мудофаа ишлари ойлиги бошланди. Оммавий-мудофаа ишлари ойлигининг 23 январь кунин Тошкентда очилишда Ўзбекистон ДОСААФ Марказий Комитетининг раиси генерал-лейтенант А. М. Ҳожибоев ва Қизил Байроқ ордени Туркiston қармисий округи сийсик бошқармачиси бошлиғининг биринчи ўринбосари генерал-майор Ю. И. Панкратов сўзга чиқдилар.

Ойлик давомида меҳнат коллективлари, касба союз, комсомол, ДОСААФ ташкилотлари ва ўқув юртиларида Қуролли Кучлар ветеранлари, интернационали-жангчилар билан учрашувлар ўтказилади, Қизил Байроқ ордени Туркiston қармисий округининг таърих музейига экскурсия уюштирилади, қармисий қисмлар ва бўлинмаларга борилади, кўпдан-кўп спорт мусобақалари ўтказилади. Оммавий-мудофаа ишлари ойлиги спортнинг қармисий-амалий турлари бўйича республика мусобақалари билан тугайди.

(ЎЗАГ).

3с32 станогини бекор турибди. Сабаби унга зарур детал йўқ. Буюртма берганмики. Лекин қачон келадиган, ҳали маълум. Станоксозлар эса қўшимча эҳтиёт қисмлар юборишмайди. Битта шундай станок 67 минг сўм туради. Ахир, бу ҳазилкам пул эмас! Ишчи янада умумий бўлиши, сифатли махсулот тайёрлашнинг фақат бизгагина эмас, балки таъминотиин станоксозларнинг ўз ишларини қай даражада виждонан бажаришларига боғлиқ бўлиб қоляпти.

Корхонада эришилётган ютуқларда билимдон ташкилотчи Марат Галимов бошчилигидаги 3-участке коллективининг муносиб ҳиссаси бор. Энг илгор ва ташаббускор участка ишчилари заводда тайёрланаётган махсулотларга энг мураккаб ишлов беришадилар. Бу операцияни ҳеч бир участкада амалга ошириш мумкин эмас. Навқирон коллективининг иш бошлаганида

та иш жиҳоз ҳаракатини кузатиш имкониятига эга бўладик. Яна бир гап. Корхонамизда билим юртиларини битириб келаятган ёш кадрларнинг билим савияси ниҳоятда паст. Ўтган йили заводимизга 11 ўсмир қўлланма билан ишга келди. Уларнинг ҳар бири билим юртилари, техникумлари битиргенилари ҳақидаги дипломага эга эдилар. Бош ижнер менга буларни текшириб, махсулотини участкамизга олиниб, деди. Афсуски, синов даврида биз биргина йигитни участкамизга қабул қилдик. Қолганлари талабимизга жавоб бери олмади. Адамшаман эканмиз, замонавий техника билан муомила қилишда улартириб қўймади. Бир ой давомида у збираклик билан ялтирилиб илғай олди. Айни кунларда Альберт коллективимиз фахрига айланган. Ҳозир у тузатаётган технологик программаларни унча-мунча одам тасаввур ҳам эта олмаса керак. Ҳамкасбимиз А. Шонсломов ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Тошкент политехника институтиде сиратдан тахсил олаётир. Биз унга ишонамиз. Аммо у каби билимли ешлар жуда кам.

Шахримизда программалаштирилган — роботлаштирилган станоклар операторлари курси очилган. Яқинда бу курс программаси билан танишим. Қизғини шундаки, у ерда фақат станокларини бошқариш талаб этилган. Ахир станокни бошқарган ишчи уни тузатишчи ҳам билиши керак! Мақтангани эмас-у, биз бу борада анча илгирлаб кетганмиз. Коллективимизнинг ҳар бир аъзоси эс таногини моҳирона ишлатиш билан бирга бенуқсон, тўхтовсиз ишлашини ҳам таъминлай олади. Янги йилдан заводимиз ҳўжалик ҳисобига ўтди. Коллективимиз, табиийки, бу хайрли ишнинг ташаббускори бўлиб майдонга чиқмоқда. Режаларимиз мўл. Замонавий техникада кўтарган бино бизга ўз режаларининг амалга оширишда дастуриламал бўлади. Мақсадимиз замонавий иш жиҳозларини яна 4 тага кўпайтириш. Бунинг натижасида участкамизда ишлаб чиқариш ҳажми икки баробар ошади. Ўз навбатида кадрлар малакасини кўп сайин такомиллаштириб бориш ҳам диққат-эътиборимизда бўлади.

Сайфулла ИКРОМОВ.

Давр
тақозоси

— Афсуски, ҳозирча янги станоклар вазиға олинаётган фойда бизни қониқтирмайди, — дейди завод бош ижнери, Даниил Иосифович Неренберг, — чунки уларнинг ишлов қуввати, сифати жуда ёмон. Яхшиямки, созловчиларимиз ўз ишларининг моҳир устаси бўлиб кетишган. Акс ҳолда янги иш жиҳозлари бизга зарар келтириши ҳам турган гап. Хаттоки, Иттифоқимизда энг машҳур бўлган Москванинг «Красный пролетар» станоксозлик заводи ишлаб чиқарган станоклар ҳам давр талаби даражасида эмас. Бу йил бу корхонанинг 2 та 1М—63МФ—30 маркали токарлик станокини ўрнатиди. Отрадан бир ҳафта ўтгач, бу станоклар таққа тўтмади. Дарҳол тузатишга киришдик. Мазлум бўлишмики, олдиди деталлар ҳам яхши қўйилмаган экан. Тбилисский Киров номили станоксозлик заводи тайёрлаётган иш жиҳозларининг келтирилатган фойдасидан зарар кўпроқ. Ўтган давр мобайнида программалаштирилган станоклар ремонтини учун 10 минг сўмга қилиб маблағини кетди. Мана, тбилисчиликлар юборган 16—К 20—Ф—

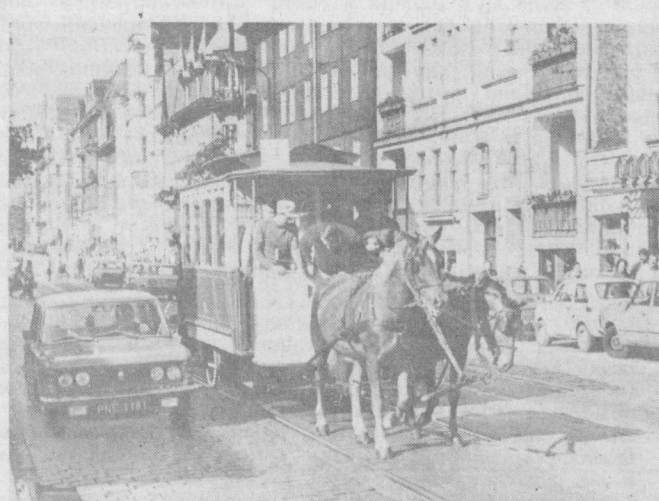
СССР пойтахти метро линияларининг жами узунлиги ҳозир 35 километрни ташкил этади. Шу санкизичин беш йиллик планига кўра 1990 йилда кўча шахар аҳолиси ва меҳмонлари иктиёрида қандай 40 километр узунликдаги ер ости трассалари бундай лозим.

Прага метрополитенини бунёд этишда Чехословакия—Совет ҳамкорлиги муҳим роль ўйнайди. Прага метросининг қўрилиш бошланган 1970 йилдан бери Чехословакия томонин СССРдан ҳар хил ускуналарини, материалларини, ҳўжоватларини олиб кўришди. Ана шу вақт ичиде турли яқин чехословакиялик мухтаассислар СССРнинг минг шахарларида стажировкадан ўттиди.

СУРАТДА: Прага метросининг «Музей» станциясида.

В. Яцини фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

Яқинда Польшанинг Познань шахри кўчалариде мана шундай одатдан таққари экипаж (суратда) пайдо бўлди. Познаньда биринчи электр трамвай қатнай бошлаганининг 90 йиллиги ана шундай ўзига хос нишонланди. Унинг ўғлишдоши — бир жуфт йўлга ор тортувчи трамвай шахар аҳолиси ва меҳмонлари ўртасида кенг шўҳрат қозонган.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

Касаба союз ҳаётидан

— Ишчилар саломатлиги—корхонамиз бойлиги, — дейди йиллаша касаба союз комитетининг раиси К. А. Солихов. — Иш пайтида вашидан сўнг уларнинг яхши ҳордиқ иқаришлари, дам олишлари учун барча имкониятлардан фойдаланаварамиз. 19 йил 31 та хизмат хонасига эга бўлга уч қаватли манший комплексини ишга туширмоқчимиз. Яна 100 ўриндан иборат Ҳумсондаги дам олиш зонамизни кўриб битказмоқчимиз. Шунингдек, «ўшдан бери муаммо бўлиб келаятган 320 ўринли боалар богчамизни Қорамиш массивидан ўзимизга яқинроқ ойма келтириш масаласини ҳал қилишимиз керак.

Бир сўз билан айтганда чарм-галантерея ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасида иш кзгин. Одамлар юзига қараб туриб, уларнинг ўз ишларидан мамунлигини, яхши, яратилган нечоғлиқ уйғунлигини кетганини биллиб олиш қийин эмас. Мухими, бу ерда, қўлдан бери қозғаларда айтилиб келган инсон омилга ғамхўрлиқнинг амалдаги исботини кўрасан киши.

Феруза ҲУСОНОВА.

ЖАҲОН ШАҲАРЛАРИДА

фоқиде унинг асарлари кўргазмаси бўлиб ўган эди.

ЛОНДОН. Яншанба кунин Англия жанубига Букингемшир графлиги территориясида машқ уччилари чоғида иккита енгил самолёт тўқнашиб етди ва ерга қулаб тушди. Пресс ассоциясининг аналитикининг хабар беришич, самолётларнинг экипажлари оғир аҳволда касалхонага олиб борилди.

ҚОҲИРА. 19 кунларда Исроилда Шами ҳукумати-нинг иқтисодий сисбатига қарши умумийлик норозилик кампанияси бўлмоқда. Минглаб иронликлар ишчилар, зямтичлар, студентлар, писонерлар, ишчилар яншаба кунин бош министр йоргоҳи томон йўл олдилар. Намойиш қатнашчилар мамлакат бошдан есираётган иқтисодий танчик оғирликларини уларнинг елка-ларига ағдариш ниятидан воз кечишини талаб қилиб, «Ликуд» парияси ўнг блоки раҳбарини мураккаб этдилар. Исроил молия министрини таъин этган план жуда катта норозилик тўқнашини келтириб чиқарди. Бу планда иллий валютани алмаштириш йўли билан экономини соғломлаштириш, озиқ-овқат махсулотларини ишлаб чиқаришга ва социал ахтиёжларга давлат дотацияларини қисқартириш кўзда тутилди. Ҳужжатда белгиланган йўлда дастлабки қадамлар эс асосий озиқ-овқат товлари ва бир қанча хизма турлари нархлари кескин — 26 процент кўпайишга олиб келди.

(ТАСС).

3.

Синфий кураш деб рўқач қилинган иккинчи кураш жараёнида давлат нафи учун маънавият ўз-ўзидан ишлаб чиқилапти.

Уни одамларнинг миясига қўлибди кўйиш, Бутунитифок миёсиди итоткорлик ва ижро ташаббуси идеалини бунёд этиш керак эди. Бу ўринда ҳақиқатан ҳам оламшумул обрў талаб этилар эди, чунки ана шу обрўни ниқоб қилиб олиб, маданиятни мушакл рақаданлиқ позицияларидан бутунги кун расмий ташвиқотининг чўрисига айлантириш лозим эди, бизнинг насл-насабга хос ҳусусиятимиз ҳам худди ана шунда-да.

«...Алексей Максимович, орамизга совуқчилик тушгандай. Арашланиб қолгандайми. Мен эса сийқа торган шимимни ялтиратиб, жўнаб қолдим, сизни халқорасканга ўз домига тордими...» деб ёган эди Маяковский А. М. Горькийнинг чет элга кетиши мубосабати билан. Луначарский ёганидек, Алексей Максимович 1928 йилда «олтмиш ёшга тулиши мубосабати билан» қайтиб келди, аммо у, аввало, муқим турмади, вақт-вақти билан чет элга кетиб, қайтиб келиб турди. Мен машхур ёзувчи шу сабабга қўра қайтиб келдимки ёки бунинг «жошқа боси борми, бунинг билмайман: турли тоғфадиги раҳбарларга қаттиқ зарба берган, ЦЕКУБУНИ тузган, бунинг сирмоқ солинган одамларни том маънода ўлимдан қутқариб қолган революциянинг худди ана шу бўрон қуши, гарчи барча муқимш воқеалар унинг кўз ўнгиди содир бўлаётган бўлса ҳам, қайтганидан сўнг бирор марта халқни ҳимоя қилмади, маданиятни, ҳуқуқни, адолатни ҳимоя қилмади — мени худди ана шу нарсга кўпроқ ҳаёлонга солмоқда. Деҳқонларнинг абор қилиниши, деоряларнинг узоқ-яқин қариндошлари қириб ташланиши; ишнини судга оширмай заррача гуноҳи бўлмаган юз минглаб одамларнинг сургун қилиниши ва эъёлиларнинг ёлпасига қамалиши; оғарчилик ниҳоят. Бу қабиҳликларни санаб санаётганга етиб бўлмайди.

Ёзувчининг хотини Е. П. Пешкова ва В. И. Лениннинг синглиси Мария Ильинична ўзларини эҳтиёт қилмай, ўз қисматлари ҳақида ўйламай одамларни қамоллар, лагерлар ва сургунлардан озод қилишга жон-жаҳдлари билан уринишганда, А. М. Горькийнинг синглиси ҳаёт кечиряётган эди. У ҳукумат лоқаларида, турли-туман президиумларда пайдо бўлиб турди, юқори мартабали меҳмонларни қабул қилаверди, «Басса Железнова»ни қайта кўчирди. «Клим Самгин ҳаёти» романини янги саҳифалар билан тўлдириб борди.

Алексей Максимович ёзувчиларнинг биринчи съезидида тўрт марта сўзга чиқди: аввало қўтлади, асосий доқладни қилди, унинг номи тез-тез тилга олинмишига қарши лўнда маъруза айтди, сўнгра якуловчи нуқта сўзлади. Ёзувчиларнинг I съезиди устас қабул қилди, союзнинг ташкил этили ва ҳаққа. Лекин бу масаланинг доқбиди эди: унинг маъзи ақиданинг тасдиқланиши. 1947 йилда нашр этилган Катта Совет Энциклопедияси бу ақиданинг автори И. Сталин деб кўрсатди. 1954 йилги, «Фалсафий дўтат» унинг муаллифи М. Горький, деб тасдиқламоқда. Жаҳон маданияти тарихида биринчи бор бадий ижоднинг тунгел ҳаракати масаласи ҳал қилинган эди. Бундан бунъ санъат ижтимоий жараёналарни моделлаштириш ва бу жараёналарни ҳаракатга келтирувчи кучларни таъдиқ этиш ўрнига «ҳаётни акс этириш», акс этиришга ҳам «янгилик» ва «эскилик» нисбатларини, «ижобий» ва «салбий» жиҳатларини дастурийлаш қилиб олиб, муайян нуқтан-назардан ёритиш керак эди. Бунга «социалистик реализм» деган ном берилди. Совет санъатига пўлатдан асалган сирмоқ соқиди, жиловни эса таҳрир этилган маъмурий аппарат ўз қўлига олди. 1934 йил санъатимиз, маданиятимиз ва маънавиятимизда Буюк Буриллиш йили бўлди: ижоднинг давлат қондаларини қабул қилмаган санъаткорлар меҳнат қилиш имкониятидан маҳрум этилди, уларни матбуотда бадном қилишди, бадарга қилишди, қамашди. Истиснолар бор эди албатта, лекин на Шолохов, на Твардовский ниҳоятда гоғвий ва мутлақо маънавиятга адабиётнинг лўйқа оқимига қарши тура олмадилар. Биз қондалар ва баъдлар асир бўлиб қолган ижобий қаҳрамонга жон ато эти олмаганлигимизнинг асосий сабаби ҳам ижоднинг тушовлаб қўйилганида, санъатнинг туннель қўлида бўлиди.

Танг қолдиган ери шундаки, ҳаётда қаҳрамонлар кўп эди. Биринчи беш йилда биз повлон сингари оғир юкни, жуда оғир юкни даст кўтариб елкага олдик, бунда арзон ишчи кучи асқотган тўғри, бетимсол иқтисодий, жисмоний ва маънавий эксплуатация ҳам бўли албатта, аммо, айни вақтда миллион-миллион меҳнатқилларнинг ғайрат-шижоати тўғрйли ҳам биз шу юкни даст кўтара олдик. Ўша вақтлар жаҳонда энг қисқа иш кўни жорий этилган эди (уни «беш кунлик» дейишарди, яъни тўрт кун ишлаганидан кейин, бешинчи кун дам олиш кўни эди; етти соатли, баъзи бир жойларда эса олти соатли иш кўни пролетариатнинг реал қўлга киритган ютуғи бўлди: орадан бир неча йил ўтганидан кейин бу ютуқларни тортиб олишди), энг йирик қўрилишларда аслида ҳеч ким дам олиш қўрилишдан фойдаланмас эди, бунинг устига, одатга қўра ишдан кейин ҳам қилиб меҳнат қилишарди. Албатта, бизнинг меҳнатга бугунги мубосабатимиз нуқтан-назаридан бунинг ташвиқот, таъдиқ, иқтисодий томилини дастур деб билмай мажбур қилишга йўйиш мумкин. Аммо ўз қўли билан яратилаётган бойликларнинг зарурлигига ишончин назардан соқит қилиб бўлмайди. Ўша кезлар ҳали меҳнат шахсий маънавиятининг ўзати деб тушуниларди. Ёркин «нежажан» қа ишонч, эътиқод сўмганга эди: «қўчма Қизил байроқ» ёки «қўра доқкалар» сингари тартиботнинг жуда жўн чоралари содда ва ҳалол одамларга кучли таъсир ўтказиб келарди. Иш танақиларига ҳали ҳам шахсий фаровонлик манбаи деб эмас, балки муштарак ютуқ деб қараларди. Омма ўз аччиқ қўрбонлари беҳудалигини, беқорга озор чеканлигини билиб олганидан кейин, орадан анча ўтганидан кейингига буларнинг ҳамма-

си барбод бўлади. Ана ўшанда маънавият чил-парчин бўлишининг иккинчи босқичи бошланади, аммо биринчи ва иккинчи босқичлар ўртасида шундай бир бетимсол қўдратли парвоз борки, бу — Улуғ Ватан урушидир.

Ўтган йилларнинг бошларида мушакл, ташаббускор, ўйлаб иш юратидиган граждонга эмас — бу хато бўлган йўл, балки қўнғиш эди — (қилш) доқдиги ана шундай мушакл одамларнинг «уруғини» қўриштиётган эди) балки итоткор граждонга суянишди. Унинг кўнғида шўба бўлмаган, ўтмишга қизикмаган, бутунги кўнни таҳлил этишга мойил бўлмаган. Сталин СССР да меҳнат «ор-номус иши, шон-шараф иши, мардлик ва қаҳрамонлик иши» деган ширини ниқоб қилиб олганидан итоткор, мутелик билан буйруқлар ва фармойишларни бажарадиган кишини «тарбиялаш» назарда тутилган эди. Бу борада А. М. Горькийнинг ёзувчилар съезидидаги сўнги сўзиди баён этилган илтимоси характерлидир.

«Биз ҳукуматга мурожаат этиб, ёзувчилар союзига қаҳрамон пионер Павел Морозовга ҳайкал ўрнатишга рухсат беришларини сўрашимиз керак...»

Акаки Акакевичлар, Макал Девушкинлар ва Соныонх Мамеладовлар маънавий меросимиздан сириб чиқарилаётган эди, бундан бунъ уларнинг оёғи «муқаддас даргоҳ» имиздан тортилиб қолди. Аммо бугун ҳам ўша шўм даврдаги халқ маънавияти куч-қўдратини тасаввур этиш мумкин эмас: лекин халқ дав-

оамга раҳм-шавқатни, ўша шавқатга муҳтож одамларнинг ўзини ҳам қоралаб турибди; тобутдаги мўмиланган Сталин эса жийламоқда, шиддат билан фой қилишларга қарамай Иосиф Виссарионович эккан уруғлар ниҳона бераётгандек. Бизнинг санъатимиз ахлоқли одам учун куралиш ўрнига фойдали одам учун куралишнинг давом этирмоқда. У ахлоқ-одолини одамгига ҳамма барча эзгу нарсаларнинг ижодкори бўлиб келганлигига ва маданиятнинг бойлиги деб ҳисобланганлигига парво қилмаётгандек. Турли-туманлиқ, санъатимиз, маънавият ва тартиботимизнинг қирон келтирилган маънавиятсизлигига чек қўйилган давр ҳам бўлган эдику, ахир. Ана ўшанда тўсатдан ўтмиш қаҳрамонларига «жон ато этган» эдик, ахлоқий нормаларни қайтадан қўриб чиққан ва динни ҳам бир қадар оқлаган эдик. Бу душман босқинининг ниҳоятда мушкул йилларида бўлган эди. Ана ўшанда халққа ундан тортиб олинган қадриятларнинг озгинасининга қайтариб берган эдик. Ана ўшанда шунча йил давом этган қонли издиҳомдан кейин, тоғ-тоғ уюлган ёлғончи, қўрқонлик ва разолатлардан кейин халқ маънавияти қўшдек қарақлаб чиқиб бутун ер юзини мунаввар қилиб юборди. Бунинг боиси — ҳокимиятнинг «эси кириб» қолганида эмас, балки Ватан қисмати халқнинг ўз қўлига тушганлигидир. ҲАЁТ-МАМОТ фақат унга, фақат унинг ўзига боғлиқ бўлиб қолган эди. Халқ ишлашга қарор қилди. Шу тариқа халқ олий адолат, олий маънавият ва олий бурчни ўйлаб ўзининг

Бу босқич ҳам кўп ўтмай ёпирилиб келди: матбуотда «беватан космополитлар» тўғрисидаги мақолалар кетма-кет пайдо бўла бошлади, гўё бу космополитлар рус халқининг милсиз истеъдодларига парво қилмаётган эмиш. Қашфетлар ва қашфетлар тўғрисидаги хабарлар бир мунча нари суриб қўйила бошлади. Бу тушунарлидир, чунки абор қилиш учун тасдиқлаш эмас, балки рад этиш зарур бўлади. Тезис ўртага ташланган экан, душман кўзга чалиниб қола бошлади, ундан ўч олиш лозим эди. Шундай қилиб, ана Бутунитифок кураши бошланди. Бу ўз-ўзидан интеллигенцияни бадном қилишга айланди кетди.

Авалгига «беватан космополитлар» ларнинг қайси миллатга мансублиги маълум эмас эди. Алоҳинос солиб бу космополитларни сазойи қилишди, эл кўз ўнгиди таваб-тазарури қилишга мажбур этишди, (орадан йигирма йил ўтганидан кейин хитойлар бу тажрибани қайтаришди, ўз «маданий революция»ларини авж олдирилди) улус олдида қўрқинтишди, уялтиришди, палд-насихат қилишди ва иш яхшилик билан уқунлаганида уларни ниҳонасидан ҳайлашди. Масалан, театр санъати давлат институтига Болянев ва Баршаговскийни, Юзовский ва Гурвични, Холодов ва Малогинни, Альтман ва Варшавскийни озгиза олиб бўлмайдиган сўзлар билан ҳақоратлашди. Бутунитифок давлат киноматография институтига шоша-пиша космополит Эйзенштейнни ўз ўғирини, Юткевичга палд-насихат қилишаве-

аломатлари бизнинг қўнларимизда ҳам ҳоқи-гоҳида сезилиб қолмоқда. Бу, айниқса, «Память» жаҳиятининг экстремистик қақирқиларида янграмоқда.

Келинг, тўқни тўққа, пўччи пўчга ажратиб, Сталин бошимизга не-не маломатлар солганига эътибор берайлик. Деҳқонлар яна асоратга солинди, улар ер-суддан, паспортдан, кўчиб юриш ҳуқуқидан маҳрум бўлди. Минг машаққат билан қўлга киритилган ҳуқуқлар, социал ҳуқуқлар пролетариатдан яна тортиб олинди. Ва биз жаҳонда энг қисқа ва биринчи бўлган «беш кунлик» иш ҳафтаси ўрнига яна ўша қилшдоқдиги сингари асоратга тушдик: яқозатсиз бошқа ишга ўтганлик, яъни юқоридан рухсат олмай бошқа ишга ўтганлик учун қонда бузган киши судга берилди; ҳатто ҳунар билим юртлари, темир йўл билим юртлари ва фабрика, завод таълими мактаблари ўқувчилари бўлган болалар ҳам ўқув юртидан кетиб қолганлиги учун суд ҳукми билан қамалиб меҳнат колонияларига жўнатилар эди. Эски маънодаги зийилар ўрнини расмий тарзда «хотисезилис» деган ном олган қатор ихтисосликдаги мутахассислар эгаллашди. Юнон афсонасидаги Геростратдек ҳақиқатдан ҳам машхум ном эрттирган Н. Андреева, эҳтимолки ана шу принциплардан воз кечиниш истамаётган эди.

Хрушчёв жуда катта граждонлиқ ва маънавий жасорат кўрсатди. У ГУЛАГнинг телба конвейерини тўхтати, миллион-миллион кишиларга озодлик берди, Никита Сергеевич Сталинни халқ фожиасида биринчи бор айбдор деб топди. Хозирча у Сталинни жиноятчи деб атамади. Аммо, Халқлар доқийсининг бошидан тангри-таоло тожи олиб ташланди, мамлакатдагилар биринчи бор қўрақларига баҳор шабадасидек эркин нафас ола бошладилар. Лекин бу, таассуфки, узоқ давом этмади. Виждонли граждонлик жасорати билан иш тутган Никита Сергеевичнинг ўзига ҳам сталинизмнинг касофати урган эди, у ана шу касофатдан ҳоли бўла олмади. Хрушчёв ҳали ҳам қад кўтариб турган ғайридинга хос бўлган ибодатхоналарни ўжарлик билан бузиб ташлаверди, ижодий зийилар билан уришиб қолди ва космодаги биринчи галабаларга маҳлиё бўлиб қолди, «мамлакат» нинг «белни синдириб» қўроллашни пойгасини бошлаб юборди. Унинг ўрнига келган «арбоб» эса шу қадар юзсиз эдики, унинг муқофотларга ўчлигига тарихда қолади, бу даврда мамлакат талон-тарож қилинди, бутун иттифокда турғунлик бошланди.

Ҳеч нарсга изсиз ўтмайди. Улуғ рус давлати бунёд этилаётган даврда пайдо бўлган яхши подшога ишонч ҳам изсиз кетмайди. Қўп аср давом этган крепостнойлик даврида одамларни молдек эксплуатация қилишди, унга мол деб қарашди, уни мол деб жазолашди ва молдек сотишди. Рус буржуазиясининг снсий синиши ҳам изсиз кетмайди. Граждонлар урушининг даҳшати ҳам, ҳарбий коммунизмнинг шафқатсизлиги ҳам, зийилар билан биз учун фожиа бўлган ўртага совуқчилик тушиш ҳам, В. И. Лениннинг беватт вафоти ҳам, Сталин зулми ҳам, Хрушчёвнинг ноизчилик ҳам, Брежневнинг ахлоқсизлиги ҳам изсиз кетмайди. Тарихан шундай таркиб топдики, биз Европадаги ҳар қандай мамлакатга нисбатан ва фақат Европадаги мамлакатларга нисбатангана эмас, марказий ҳокимиятга обдон боғланганмиз. Ва биз ҳаммаи ана шу муқаррар ҳусусиятни ёдда тутиб иш юритишимиз керак. Жаҳият ва давлат олдидаги қўшмақа мастулятини идрок этмаган озодлик демократияни юзага чиқармайди. Балки демократияга ўхшаш нарсанингга вужудга келтиришга қодирдир. Арманистон ва Озарбайжондаги воқеалар худди ана шу аччиқ ҳақиқатни тасдиқлаб, турибди. Жаҳиятнинг ҳақиқатдан ҳам демократиялаштириш қўдратли базага таъйиш керак; биздаги реал таркиб топган шароитларда бу, аввало республикалар ва халқлар ҳақидишлтига суянишнинг тақозо эдди. Биз қўли қўлга бериб ишлаганимиздагана тангикдан чиқишимиз мумкин.

Биз қасос олиш учун эмас, балки халоскорлиқни ўйлаб атаман ва унинг ясовуллари устидан умумхалқ суди бўлишини талаб қилмоқдамиз. Аммо гуноҳкорлар рўйхати кенсиздир, чунки хозиргача ҳам яхшилик ва ёвузлик ўртасидаги чегара ноаниқ бўлиб турибди. Ҳа, ҳоқонлар маънавиятимиз қўрғонини қўпроқ ташладилар, аммо сиз билан биз, қўшланиб ғайрат-шижоат билан ва қўшлардан айтиб тошларни улоқтириб ташладик. Энди ана шу тошларни йиғадиган вақт келди, кимнинг қўрби етса битта бўлса ҳам хайрли иш қилсин, унга раҳмат айтмайм.

Бошқача принцип асосида яшайдиган вақт келди: хайрли иш қилган ҳар бир одам юз қарра обрў топади.

РЕДАКЦИЈАДАН: Адиб нуқта қўйди. Энди биз жўнгига пана жўдан маҳрум бўлиб, ўзимизни қайқақа қўйишми, нима қилишни билломмай гарангизми. Дарҳақиқат, А. Герцен айтганидек, «Ҳамоноқ сўз ўлмаган экан, демек иш ҳам ўлмаган».

Мамлакатимиз бошидан не-не воқеалар ўтмади дейсиз, мамлакат буларнинг ҳаммасига чидади, нимагадир эга чиқди, нимагадир маҳрум бўлди — буларнинг ҳаммаси халқ юратига акс эди, унда акс садо берди. Ва Ватанимизнинг ҳар бир содиқ ўғлини бунинг хис этиб турибди. Кечмишимизни ҳам, бугунги кунимизни ҳам, умуман бутун ҳаётимизни ана бир қарра фикран ҳаётдан ўтказиш, халқ руҳининг куч-қўдратига ана бир қарра ишонч ҳосил қилиш ва оҳтимолки, ана шу руҳининг мустаҳкамланиши ва бойишига заррача бўлсада, ҳисса қўлишга ўзини чоғлаш... Борис Васильев «Известия» газетасига тақдим этган ана шу ажойиб материалнинг бош гоғисини биз ана шундай илғадик.

Эҳтимолки, адиб ҳаммаи ҳам, барча масалаларда ҳам ишонтири олганандир. Лекин назаримизда ёзувчи бир нарсасида шан-шубҳасиз ҳақ. Халқ маънавияти, бу маънавиятни тарбиялаш мижониятлари ва йўллари тўғрисидаги, ушбу маънавиятнинг бизнинг руҳий фаизатларимиз синисиласида энг юқоқ поғонага қўтариш ҳақидаги сўҳбат ҳозир ниҳоятда зарурдир. «Известия» редакцияси ўз авторлари ва газетхоналарини ана шундай сўҳбатга таклиф эдди.

(«Известия» газетасининг 17, 18, 19 январь сонларидан).

Борис ВАСИЛЬЕВ

РОССИЯНИ СЕВТИН РУТУЗАТЛИ КУНДА ХАМ...

латини қўдратли ташвиқот аппарати билангана эмас, балки Максим Горькийнинг катта обрўси билан ҳам тиқинтирилган ўша қаҳрамонни оҳисталик билан, аммо қатъий нари суриб қўйди. Ўша бахти қаро бола, ўша йилларнинг кўшдан-қўп қўрбонларидан бири халқ дилига қўшмади, халқнинг қаҳрамони бўла олмади.

Мен улуғ ёзувчининг қўлпаб кўчирмадан келтирмоқдаман. Бундан муаллиф, гўё «Горькийни таъдиқ этишга» интиляпти, деган тасаввур туғилишини истамас эдим. Йўқ, муаллиф улуғ ёзувчи Максим Горькийнинг сидиқли муҳлис-ларидандир. Айни вақтда у Никийни новгородлик меҳнат Алексей Максимович Пешковнинг қаттол ғанимларидандир. Ҳа, ҳар бир улкан истеъдод соҳибига пайғамбар сиймоси ҳам, ибис сиймоси ҳам мумассас бўлади, аммо ибис ҳеч қачон ижодкор юзини тўсмаслиги керак. Улуғ санъаткорлар ижоди заммидаги холисона маънавият бизнинг мулкимиздир.

Ўша даврдаги мамлакат маданий даражасини аслаб ўтайлик. Фақат 1930 йилдагана тўрт синфни битириб чиқиш шарт қилиб қўйилди, ўттинчи йилларнинг ўрталаридагана шаҳар мактабларида тарих фанини ўқита бошладилар, 1939 йили аҳоли рўйхатида кўра, ўш ёшдан ўтиб кетган мамлакатдаги ҳар беш (!) кишининг бири батамом саводсиз эди. Зийиллар илгари ҳам бадном этиб келган эди. Аммо саводсизлик «мана мен» деб турган ана шу шароитда бадном этиш қора чалишга айланиб кетди: ўттинчи йиллардаги барча сохта суд процесслари партия, илм-фан аҳллари ва ҳарбий арбоб бўлган зийиллар устидан бўлган процесслар эди (нишлар ва деҳқонлар устидан бўлган процесслар сира матбуотда эълон қилинмади). Ҳамоно ялпи саводхонлик ўрнини ялпи радиолаштириш эгаллаган экан, жамоатчилик фикрини вужудга келтириш ҳам фақат техникага хос иш бўлиб қолди.

Мен ўша вақтдаги мактабда ўқиганман. Шахсий тажрибамга таъйиш шунини айтишим керак, вулгар социализм методи гуманитар фанларни ўқитишнинг асосий методи бўлган эди, ўша социологизмининг ўзи социалистик реализм тўғрисидаги ақида ҳаётга ўғур бериб қўйди, иттилийнинг амалий натижаси бўлди. Биз юриспруденция ақидасини ўрганиш ўрнига, олдидаги ҳуқуқшунослиқни ўрганиш ўрнига, сталинча конституцияни қироят қилиб ёллар эдик. Тарихча фақат бу фанининг «тарбиявий нуқта назари»дан нигоҳ ташларан эди. Тарихнинг «экон» сугуриб олинди: у ўзининг қаҳрамонлардан азор-уқубат чеккан кишиларидан, қаҳрамонларидан, давлат арбобларидан, маданият яловбарларидан маҳрум бўлиб қолди, ҳатто Пушкнинг ҳам вафотининг юз йиллиги мубосабати билан шунчаки аслаб қўйишди. Мактабдаги тарих фани ва санъатдаги тарих маънавият илдишларидан батамом маҳрум бўлган эди.

Агар тарихдан унинг фаол арбоблари ялпи юлқиб олинаётган бўлса, адабиётда номлар билан бир қаторда жанрлар ҳам қонундан ташқари деб эълон қилина бошладилар. Биз Достоевский ижодини ўрганимас эдик, Лесков, Бунин, Блок, Есенин кимлигини билмас эдик. Аммо биз мелодрама кўздан ёш оқиб турган буржуазия жанри эканлигини, сентиментализм эса фаолиятсиз ва кулгили эканлигини уқиб олдик, романтизм эса «революцион» сўзи илова қилинганлигидан дуруст бўлади. Адабиётдан унинг асосий маъмул-мундарижаси, яъни маънавий пойдевори зугум билан олинди ташла-навверди: бизга «образлар»ни, «ортиқча одамлар»ни, «ижобий ва салбий типлар»ни тикиштираверди; биз, гўё анатомия театрида жоғи пийтирлаб турган, нафас олаётган жониворни ўрганаётгандек эдик. Ана шу сюжет скелетларини бўлак-бўлак қилиб пробиркаларга солиб қўйиш мумкиндек. Ҳозир ҳақ танқидчилик ўттинчи йиллардаги пафос билан мелодрамани, сентименталикни заиф

неча ўн миллионлаб фарзандларини фидо этди, ўз ҳоқонининг жаҳолтапарастлиги ва ахлоқсизлиги учун ана шу фарзандларнинг қони тўқилди, уларнинг ҳаётлари қўрон бўлди.

Кек сақлаш — маънавиятсизлик қўришларидан биридир. Ва ҳоқонлар Улуғ Ватан уруши туғилишдан илгариёқ голибларга «миннатдорчилик» билдиришди. Зулм-эўрлик тўғони яна кўтарилиб кечаяки миллион-миллион жангчиларни зиндонларга улоқтириб ташладилар, халқнинг маънавиятига қарши янги зарба, шафқатсизлик ва шакноклик билан янги зарба урилди.

Сталин ва унинг тумашталари қора террор даврида ҳам — жуда бўлмаганда ташқаридан назар солганда Совет халқининг интернационал руҳига даҳат эти олмадилар. Совет Иттифонининг тўғич қаҳрамонлари орасида немислар, ахудиайлар, поляклар, қрим татарлари бор эди.

Бу — ҳали қўл теккизилмаган пойдевор эди, Улуғ Ватан урушининг жанг-гоҳларида ва шу жанггоҳ азор-уқубатларидида туғилган умумхалқ маънавиятининг қанотини бункиш учун худди ана шу пойдеворни қўпроқ ташлашга қарор қилишди. Голибларни яна тиз чўқитиш талаб этилар эди, бундан кўзда тутилган мудоао уларни ажратиб ташлаш, бири-бирига гиж-гижлаш эди. Шундай қилиб, одамлар кўнғида қўрқув, гудув солиш, ишончсизлик ва нафрат уруғларини ташламоқчи эдилар. «Халқ душманлари» бир ёқлик қилинган эди. Энди бошқа душманларни топниш лозим бўлиб қолди. Бундай душманларни топишди ҳам.

Сталинча конституцияга кўра немисларга бериб қўйилган автоном республикадан уларни сургун қилишди, амалда бу унчалик сезилмади. Чунки мазкур сургун ҳарбий давр зарурати билан осонгина изохланган эди. Аммо Волго-бўйи немисларидан кейин қрим татарлари, чеченлар, ингушлар, кабардинлар, болқорлар, қалмиқлар бадарга қилинди.

Қора Денгиз грекларни, айсорлар, курдлар, несхийлар бошига ҳам ана шундай кулфат тушди. Шу аснода-бутун халқининг интернационал бирдамлиги пойдеворига портловчи модда қўйилди. Ҳозирча — чекка-чеккаларда — «босқинчиларга ёрдам бергани учун» деган бебуруд аёб тўнаш йўли билан инваллилар ва қариялар, аёллар ва болалар, Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари ва стахановчилар, коммунистлар ва комсомоллар, деҳқонлар, ишчилар ва миллий зийиллар сургун қилинаверди. Аммо бу, ҳар қалай сталинча ўз биринчи зарбага — бутун совет халқини бўлиб ташлашга, шундан кейин эса таъвиқот йўли билан бўлиниб кетган гуруҳларни бири-бирига гиж-гижлаб қўйишга артиллерия тайёргарлиги эди, холос.

Халқ онгини миллатчиликнинг захри қотили билан огулаш ички снбасатнинг қон-қонига сингир кетган эди.

Иш жўнгига бошланган эди, аммо дили-исботларнинг худди ана шу жузлугида уларнинг куч-қўдрати намён бўлганди. Газета ва журналлар ҳар кўни рус илм фани ва техникасининг мутлақо устултиги ҳақида мақолалар эълон қила бошладилар. Бу рус халқининг қўлогига хуш ёқар эди, мақолалар остига эса баобур арбобларнинг имзоси қўйилганлиги ва энг асосан, одамлар тарихдан ялписига беҳабарлиги, тўғрйроғи бу борадаги жаҳолтапарастлиги бу «кашфиёт»ларнинг бемаънилиги хусусида ўйлаб қўриш ў ёлда турсин, бу кимга ва нима учун зарур бўлиб қолди деган рисоладаги хулосани чиқаришга ҳам имкон бермас эди. Мен бу ўринда миллий калондимолик, миллий заифлиқни ҳис этиш нишониси эканлиги ҳақидаги ажаб-товуру ҳодиса ҳақида гапирмай ҳам қўя қолай. Бунинг қарангки ҳамма ниманики озгиза солаётган бўлса, чайнамай юта-верди. Лекин кўпчилик ҳар қалай яқин орада ана шу ташлапарварлик вас-васасининг иккинчи босқичи бошланишини ҳам сезиб турар эди.

ришди, Москва педагогика институтида доцент Покрен, адабиётшунослиқда профессор Энгелс, тарих фанида эса Висловский мактаби дашном эшитаверди; асосан зарба ижтимоий фанлар намондаларига уриляётган эди. Лекин аниқ фанлар вакиллари ҳам «қуруқ» қолишмади. Газеталарда оддий совет кишини айтишга уринган «беватан космополитлар» янги-янги гуруҳлари фойш этилган ҳақида ҳар кўни мақолалар босилар эди. Худди ўша оддий совет кишини эса ўзи ҳам жононақ коллективда асосан, фамилияларини рўқач қилиб «космополит»ларни маҳв эта бошладилар. «Литературная газета»да ҳам одамнинг кўнғини беҳувор қилдиган мақолача пайдо бўлди. Ўнда тахаллус билан ёзидиган адиблар номи тилга олинган ва амалдорга хос ҳарфсала билан уларнинг асл фамилиялари (эҳтимол, аналтарлардандир?) келтирилган эди.

Учинчи саҳнада ҳар нарсга ўз номи билан аталдиган бўли қолди. Абстракт «беватан-космополитлар» ўрнини сионистлар эгалладилар. Уларнинг ахудиайлар фарқи фақат шунда эдики, улар, яъни сионистлар «Йойнт» маҳфий ташкилотни ёрдамида жаҳон миёсидида қирон солиб иш кўра эдилар, бунинг қарангки, ана шу ташкилотнинг ваифаси кейинчалик жаҳонга ҳўқимор бўлиш учун бутун дунё экономикасида асосий ўринларини эгалладиган иборат экан.

1953 йил 13 январь кўни игвогарнинг қақуви билан бир қанча партия арбобларини атайлаб ўлдирди деб айб қўйиб, ахудиий миллатига мансуб бўлган жуда танқили шифокорлар қамоққа олинди. Бу ифрос ва нумонсиз, катта шов-шувга сабаб бўлган «иш» бўлган эди, менин қўлимда ана шу «ишга» тааллуқли Ольга Чичеткинанинг бир мақоласи бор, бу мақола «Правда» газетасида 1953 йил 20 февраль кўни «Лидия Тимашукнинг почтаси» деган сарлавҳа остида эълон қилинган. Масалани батафсил ёритиш учун шу мақоладан парчалар келтиришга мажбурман:

«...Врач Лидия Феодосеевна Тимашукнинг номи совет ватанпарварлиги, юксак ҳушёрлиги, Ватан душманларига қарши мурасасиз, мардона курашининг рамиз бўлиб қолди. У вачининг эга халатидан совет кишиларини ўлдирш учун фойдаланган Америка малайлари ва жаллодларидан ниқобни олиб

«ТАШИНЖСТРОЙ» трестнинг КОН ПРОХОДКА ИШЛАРИ БУНИЧА 7-ИХТИСОСЛАШГАН БОШҚАРМАСИ

Магистраль иссиқлик тармоқлари ва водопроводлар қурилиши бўйича 4-участка бошлиғи вақант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда олий қурилиш маълумотига эга бўлган ва шу соҳада камида 5-йил ишлаган кишилар қатнаша олади.

Аризалар 20 февралгача қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Педагогика кўчаси, 75-уй, 7-бошқарма.

«Средиземномордохлопок» институтини қурувчи

«ПРИЗМА» КООПЕРАТИВИ

корхоналар ва ташкилотлар, ўқув юртиларига геодезия ва маркшейдер приборларини ремонт қилиш бўйича

ХИЗМАТ КЎРСАТАДИ

уларни рўйхатдан чиқариш юзасидан хўласалар беради.

Баждарилган иш учун пул ўтказиш йўли билан ҳақ тўланади.

Адрес: Тошкент шаҳри, 11-аҳоли бўлими, Навоий кўчаси, 44-уй. Телефон: 42-23-90.

Ташкилотлар, малака ошириш институтлари ўқув марказларининг раҳбарлари

ДИҚҚАТИГА!

«Экспресс» уй-жой востачилик кооперативи кооперативнинг уй-жой фондларига шахримизга келган граждандарни жойлаштириш юзасидан 20 кун ва ундан кўп муддатга

ШАРТНОМАЛАР ТУЗАДИ

Қуйидаги телефонлар орқали соат 19 дан 23.00 гача мурожаат қилиш мумкин: 68-37-02 ва 76-20-15.

«ТАШМЕТРОСТРОЙ» трестнинг механизация бошқармаси

нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан

ташкilotлар, кооперативлар ва аҳолига буюртмачининг баллонларига тулдирли бериш учун суюқ азот, кислород ва сиқилган ҳаво

СОТАДИ

Мурожаат учун адрес: 700161, Тошкент шаҳри, К. Шарипов кўчаси, 27-уй. Телефон: 76-15-97.

РЕСПУБЛИКА ВА ШАХАР КОРХОНАЛАРИНИНГ РАХБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги» номли Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси

ташкilotларга

иш қўлқопларини

пул ўтказиш йўли билан

РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛАДИ

Қуйидаги адресда мурожаат қилинсин: Энгельс кўчаси, 60-уй. Телефон: 35-16-12.

«Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги» номли Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси

«Союзреклама» Бутунитифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

«ОСИЕ-88» КООПЕРАТИВИ

юқори малакали тикувчи-мотористкаларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

Ишга қабул қилинувчилар тикувчилик ишлаб чиқаришда камида 3 йил меҳнат стажига эга бўлишлари, устки кийимлари тикниш малакасига эга бўлишлари лозим.

Справкalar юзасидан қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилинсин: 46-38-11, 78-21-15.

6-ХУНАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йилида

қўйидаги касблар бўйича

ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР

ТАЙЕРЛАШ УЧУН

қабул эълон қилади

ҚУРУВЧИ-ДУРАДГОР, БЎЁҚЧИ-СУВОҚЧИ, БЎЁҚЧИ

АЛЬФРЕЙЛИК ИШЛАРИ БЎЙИЧА.

ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЧИ, ҒИШТ ТЕРУВЧИ.

БИЛИМ ЮРТИГА ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДА ЯШОВЧИ ИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

10 йиллик маълумотга эга бўлганларга 30 сўм стипендия, 8 йиллик маълумотга эга бўлганларга 3 маҳал оврақат, махсус кийим-бош берилади ва ишлаб чиқариш вақтидаги меҳнат ҳақининг 50 проценти тўланади. Ўқув вақти меҳнат стажига киритилади.

Билим юртида қисқа муддатли (6 ойлик) электр пайвандчи, ғишт терувчи мутахассисликлари бўйича курслар очилган. Курсларга ўрта мактабни тугатган, Совет Армиясида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган иғитлар қабул қилинади. Уларга 75 сўм стипендия тўланади.

БИЛИМ ЮРТИДА ТУРЛИ ТўГАРАКЛАР, СПОРТ СЕКЦИЈАЛАРИ, ВОКАЛ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ ИШЛАБ ТУРИБДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, яшаш жойидан справка, ота-онасининг ишлаш жойидан справка, медицина справкasi, 6 дона фотосурат (3х4 см), автобиография, характеристика.

Адрес: Тошкент шаҳри, Луначарский шоссе, 69 (1, 4, 101а, 63-автобусларнинг «М. Горький» номли метро станцияси; 17, 18-троллейбусларнинг «Партия мактаби», 6, 13, 22-трамвайларнинг «Партия мактаби» бекатлари).

«ТашЭКС» ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги

17-ЎРТА ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-90 ўқув йили учун

универсал токар, фрезерчи, газ-электр пайвандчи ихтисосликлари бўйича

қабул эълон қилади

Ўқиш муддати — 6 ой.

Ўқишга Совет Армияси сафларида ўз хизмат бурчини

ўтаб қайтган иғитлар ва 10 синф маълумотига эга

бўлган қизлар қабул қилинади.

ЎҚИШГА ҚИРУВЧИЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ПРОПИСКАДА ТУРИШИ ШАРТ.

Ўқувчилар ойна 100 сўм стипендия билан таъминланади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида уларга ишлаб топган маошининг 50 проценти берилади.

Билим юртида ўқиниш олий ўқув юртиларининг кечиси ва сиртки бўлимлари ёки тайёрлов курсларида ўқиш билан бирга қўшиб олиб бориш имконияти ҳам мавжуд.

Билим юртидаги ўқиш даври доимий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРИНИНГ КОМПЛЕКТ-ЛАШУВИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Қабул комиссияси ҳар кун, якшанбадан ташқари, соат 9 дан 17.00 гача ишлайди.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш талаб қилинади: паспорт, маълумоти ҳақидаги аттестат, медицина справкasi, фотосуратлар.

Билим юрти адреси: 700051, Тошкент шаҳри, Содиков кўчаси, 6-уй (4, 5-троллейбусларнинг «17-СПТУ» бекати, 3, 22, 23, 29-трамвайларнинг «Старт» стадиони бекати). Телефонлар: 68-57-08, 68-68-74.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги

«ҚИЗИЛ ТОНГ» тикувчилик ишлаб чиқариш

бирлашмаси қошидаги

48-ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-90 ўқув йили учун

Ўқувчилар қабул қилади

Ўқишга қабул қилиш маҳрида ва Тошкент областининг пойтахтга яқин райоиларида яшовчи, 8-10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган қизлар қабул қилинади.

Билим юрти хотин-қизлар, эркаклар ва болалар устки кийимларини тикниш бўйича тикувчи-мотористкалар тайёрлайди.

8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган қизлар 3 йил ўқийдилар ва бепул овқат, кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқишни битирганларидан сўнг улар ўрта маълумот ва касб эгаллаганликлари ҳақида диплом олади.

Ўрта маълумотга эга бўлган қизлар 1 йил ўқийдилар ва улар ҳар ойда 30 сўм миқдорда стипендия билан таъминланадилар.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даврида ишлаб топган иш ҳақларининг 50 процентини олади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртида ўқувчилар Индира Ганди номидаги маданият саройида бадий ҳаваскорлик ва бошқа истаган тўгарак, спорт секцияларида иштирок этишлари мумкин.

Ўқувчилар санаторий-профилакторий ҳамда корхона медицина хизматидан тўла фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлади.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даврида ишлаб топган иш ҳақларининг 50 процентини олади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртида ўқувчилар Индира Ганди номидаги маданият саройида бадий ҳаваскорлик ва бошқа истаган тўгарак, спорт секцияларида иштирок этишлари мумкин.

Ўқувчилар санаторий-профилакторий ҳамда корхона медицина хизматидан тўла фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлади.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даврида ишлаб топган иш ҳақларининг 50 процентини олади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртида ўқувчилар Индира Ганди номидаги маданият саройида бадий ҳаваскорлик ва бошқа истаган тўгарак, спорт секцияларида иштирок этишлари мумкин.

Ҳамзанинг 100 йиллигига бағишланади

«Ўзбекфильм» киностудиясида аjoyиб ўзбек шоири ва драматурги Ҳамза Ҳакимзода Никейининг «Майсаранинг иши» пьесаси асосидаги фильмин суратга олиш якуниламда. Адибнинг революция йилларида ёзилган мазкур комедияси ҳали ҳам театр сахналаридан тушгани йўқ, томошабинларнинг олдидан ҳама бўлмақда. Ҳамзанинг сатира-сатираси бугунги кунда ҳам долзарб, у порахўрлик ва бюрократизм, мунофиқлик ва инкизиоламлиқнинг фойс этади.

Фильмдаги бош ролларни Тожикистон ССР халқ артистлари Сайрам Исаева ва Ато Мухаммаджоновлар икром эттишмоқда. Картинанинг постановкачи режиссёри Мелс Абзалов, сценарий муаллифи Эдуард Анопов, оператор Александр Антипенко. СУРАТДА: «Майсаранинг иши» фильмидан кадр. Майсара ролида — Тожикистон ССР халқ артисти Сайрам Исаева, қозим ролида — Тожикистон ССР халқ артисти Ато Мухаммаджонов.

ТАСС фотохроникаси.

Спорт

Мароқли ўтди

«Старт» спорт клубининг бокс залида бокс бўйича мактаб ўқувчилари ўртасида «Қишчи каникул соврини» мусобақаси ўтказилди. Баҳсларда 204-мактаб ҳамда спорт клубининг вакиллари айниқса яхши хатнашишди. Р. Абдуллоев, Ф. Розиев, В. Чербагаров, Д. Худойбердиев, Ш. Бурханов, А. Қурбиди, Б. Байбўлаев, В. Леонов ва С. Мамадалиев каби ёш боксчилар ўз вази категорияларида голиб чиқдилар.

Шунингдек, шахмат-шахка турнири ҳам ўтказилди. Унда 151, 153, 142, 244, 166-мактабларнинг 60 га яқин ўқувчиси иштирок этди. Шахматда болалар ўртасида И. Қадҳоров, қизлар ўртасида эса К. Козина биринчи ўринни эгалладилар.

Ҳамшаҳарларимиз муваффақияти

Яқинда Тошкентда қасаба союзлари Бутунитифоқ кўнчили физкультура ва спорт комитетининг биринчи лига вакиллари ўртасида шахмат мусобақаси бўлиб ўтди. Унда Самарқанд, Хоразм, Тошкент области, ҚҚАССР ҳамда Қарши ва Тошкент шаҳарларидан йиғилган 24 та кучли шахматчи қатнашди.

Ҳамшаҳарларимиз Георгий Ли, М. Селиверстов ва Б. Блаштинлар голиб чиқиб, олий лигада қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

О. МАХМАЮСУПОВ.

РАДИОН ГАТАУЛИНИНГ ЖАҲОН РЕКОРДИ

Ленинграддан хушхабар келди: Радион Гатаулин лангар билан олти метр баландликка сакради. Бу ёшиқ биланлар учун жаҳон рекорди-ди! Тошкентлик спортчи узоқ вақтдан буён машҳур баландликка сакровчи олимпиада чемпиони Сергей Бубка билан беллашиб келаётган эди. Маана, энди, ундан голиб чиқди.

Ҳарқалай, Сергей Бубка рекорди ҳали етти сантиметр баландликда... эди, Ана ўшанда кўпчилик спорт шарҳчилари, ҳали йўл бўлсин, маррага етиш осон эмас, деб ҳисоблашган эди. Чунки, бундай баландликда навбатдаги ҳар бир сантиметр нияҳтада машаққат билан қўлга киритилган эди.

Радион Гатаулин ва унинг устози Валерий Романович Коган эса рекордини чамалаб боришлариди, улар бу маррага эришиш мумкинлигига ишончлики билан қўл қўйди. Лекин «хўлава деган билан оғиз чўчимаслигини» ҳам яхши билишар эди... Биз январь ойида Радион яна бир марра рекордга интиланганини кўрган эдик, ўшанда СССР кубогини учун «Ёшлик» аренасида зонал мусобақалар ўтказилган эди...

Омад келмай қолди. Бунинг боиси, аввало шунда эдики, чинакам рақобат бўлгани йўқ: тошкентлик энг кучли баландликка сакровчи Белоруссиядаги йиғинга кетишган эди, бошқа лангар билан сакровчилар эса ҳатто 5 метрни ҳам забт этмайди даврдан чиқиб кетишди. Аммо бу гал ҳам Гатаулиннинг натижаларига кўпчилик спортчилар ҳавас қилса арангулик эди, у аввал 560 сантиметр, кейин 575 сантиметрга сакради. Шахматга қийслайдиган бўлсак, бунинг «гроссмейстерлик натижаси», деса арзийди... Аммо кейин яна омад юз ўғирди.

Радионнинг кўнчили чўккан бўлса ҳам ажаб эмас. Аммо у бўлажак мусобақаларга зўр бериб тайёргарлик қўра бошлади. Хуллас, шу орада оранкиб кўтилган ҳол қилувчи сарт

Т. ГОЛУБИНА, Е. ЕФИМОВ. [ЎТАГ мухбирлари].

Редактор

Т. М. ҚОЗОҚБОВ.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОИДА

5 ФЕВРАЛЬ СОАТ 18.00 да

«Дўстлик тароналари»

УЙҒУР АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

к о н ц е р т и

ПРОГРАММАДА: уйғур ва ўзбек халқ классик ҳамда замонавий қўшиқлари.

Билетлар В. И. Ленин номидаги СССР Халқлари дўстлиги саройи кассаларида ҳар кун соат 14.00 дан бошлаб сотилмоқда.

В. Н. СИВЕЦ НОМИДАГИ АВИАСОЗЛАР

МАДАНИЯТ САРОИДА

28 ЯНВАРЬ СОАТ 19.30 да

ТАНИҚЛИ АКТЕРЛАР ВА ЛИРИК ХОНАНДАЛАР ИШТИРОКИДА

Катта концерт

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон Ленин комсомол мукофотининг лауреатлари, республикада хизмат кўрсатган артистлар: ЛУТ-ФУЛЛА САБДУЛЛАЕВ, ХАЙРУЛЛА САБДИЕВ;

Тошкент область Ленин комсомол мукофотининг лауреатлари: ИСМОИЛЖОН ҒУЛОМОВ, ХУСАН НОСИРОВ;

«ПАРВОЗ» ашула ва рақс ансамбли хонандалари: МАНСУРЖОН МАМИРОВ, МАХМУДЖОН АЗИМОВ;

«ПАРВОЗ» ашула ва рақс ансамблининг бадий раҳбар — ШАРИПЖОН ЖАНАЙДАРОВ.

Рақсларни сахналаштирувчи Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист НАСИБА МАДРАҲИМОВА.

Концерт программасини Тошкент область Ленин комсомол мукофотининг лауреати СОАТ ШАРИПОВ олиб боради.

Билетлар Авнасослар маданият саройи кассасида ҳар кун соат 14.00 дан сотилади.

Адрес: Лисунов кўчаси, 1-уй, Авнасослар маданият саройи (Телефонлар 96-79-70, 96-78-01).

КОРХОНАЛАР ВА ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛ ТОВАРЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИЛАН ШУҒУЛ-ЛАНУВЧИ КООПЕРАТИВЛАРИНИНГ РАХБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«СОЮЗПРОМВНЕДРЕНИЕ»нинг ЎЗБЕКИСТОН ФИЛИАЛИ

ЎЗИНИНГ ЯНГИ АДРЕСINI МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Адрес: 700000, Тошкент шаҳри, Х. Олимжон номли майдон, 13 «а» уй (метронинг «Х. Олимжон» станцияси). Телефонлар: 33-04-87, 32-00-98.

ФИЛИАЛ СИЗЛАРНИ КЕНГ ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛ ТОВАРЛАРИ БИЛАН ТАНИШИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

Бу ерда хўжалик моллари, маданий моллар, спорт товарлари, галантерея, пойабзал, мамлакатимиз ва чет элда ишлаб чиқарилган тикувчилик ва трикотаж буюмларининг 1000 дан ортиқ намуналари қўйилган.

МУТАХАССИСЛАР СИЗЛАРНИ:

— мамлакатимиз ва чет элларда ишлаб чиқарилган энг сўнгги янгилар билан таништирадilar ва уларни прокатга бериб турадилар;

— сизларни каталоглар;

— бозор қонъюктураси ва аҳолининг товарларга бўлган талаблари билан таништирадilar.

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, қайта ўқитиш ва касбга йўллаш маркази

ошпазлар, қандолатчилар, буфетчилар, официантлар, идиш-товолларни ювувчилар, фаррошлар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТ «ПРОГРЕСС» ЭКСПЕРИМЕНТАЛ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА:

аёлларнинг енгил қўйлақларини тикувчилар, аёллар ва эркакларнинг устки кийимларини тикувчилар.

ТОШКЕНТ БАДИИЙ БУЮМЛАР ФАБРИКАСИГА

пополчилар. Фабрика Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг республика ўқув ишлаб чиқариш комбинатига тамбури тўқниш бўйича тўқувчи шогирдларни қабул қилади.

МАЪЛУМОТЛАР ВА ИШГА ЯУЛЛАНМАЛАР ОЛИШ ЮЗАСИДАН ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА

МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:

ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ МАРКАЗИ — Космонавтлар проспекти, 6-уй.

АКМАЛ ИКРОМОВ РАЙОН БУЛИМИ — Фарҳод кўчаси, 21-уй.

ҚУЙБИШЕВ РАЙОН БУЛИМИ — К. Маркс кўчаси, 59-уй.

ҚИРОВ РАЙОН БУЛИМИ — Энгельс кўчаси, 48-уй.